

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Fehéri Amand*

Cím: *A fővárosi titkok kiderülnek*

Forrás: *Pesti Hírlap*

3m

(Hely)

1925. 3. 27.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

352

Hely

Idő

"1925"

Személy

Helvezám

352

1925

A fővárosi titkok kiderülnek.

Ismeretlen adatok a Keresztény Községi Párt három évi gazdálkodásáról. A B-listát óriási létszámemelés előzte meg.

Eddigélé ismeretlen számadatokat közlünk a nyilvánossággal a Keresztény Községi Párt hároméves uralmáról és tartózkodunk minden politikai kommentártól, mert ezek az adatok nem szorulnak az újságírók reflektorára. Mindenekelőtt azt bizonyítjuk be, hogy a párt az általános létszámcsökkenés előtt, 1920 elejétől 1923 végéig óriási arányban emelte a tisztviselői létszámot, mely uralomra lépésekor 2322 volt és 1923 végén 2892. Ez 870 főnyi létszámemelést jelent, 24.59 százalékot.

A tisztviselői létszám a tanács ügyosztályaitban 584 volt. Ez a szám megnőtt Wolff Károly uralma alatt kilencszázra. Az emelkedés 316 új tisztviselő, százalékban kifejezve 54.84.

Wolff Károly ezzel megteremtette a tanácsi fogalmazók, tanácsjegyzők és főjegyzők proletáriátusát, melynek B-listára helyezése — főleg miután épen a régebbi tisztviselőket nyugdíjazták és végkielégítették, — milliárdokkal terhelte meg a főváros polgárságát.

Az árvaszéknél nyolcvan tisztviselőről száztizenhatra szökkent a létszám (az emelkedés 36 lélek, 31 százalék), az előjáróságoknál az 1919. évi 635 tisztviselővel szemben 928 a létszám 1923 végén. (Az emelkedés 293, százalékban 46.)

A számvevőéségnél három év alatt 200-ról 203-ra, vagyis 103 tisztviselővel növekedett a létszám, tehát egyharmadánál többre.

Az anyakönyvi hivatalok 83 főnyi személyzetét 121-re emelték három év alatt. Ez megfelel 45 százalékos emelkedésnek, amibe szívesen belenyugodnánk, ha a népesség szaporodása is 45 százalék volna. Sajnos, az élve született csecsemők száma 1920-ban száz lakosra 2.24, 1921-ben 2.1, 1922-ben 1.999, és 1923-ban 1.81 volt. Igaz ugyan,

hogy a Keresztény Községi Párt gazdasági uralmának következményei nem voltak hatás nélkül a városi népesség halandóságára, sőt 1923-ban száz lakosra 0.3 haláleset jutott, így tehát a lélekszám csökkenése 0.23 százalék volt 1923-ban, Wolff Károly pártja azonban rendületlenül bizott uralmának fennmaradásában, ami a budapesti polgárság halandóságának növekedését elkerülhetlenné tette volna. Miután pedig a halálesetek feljegyzése is az anyakönyvi hivatalok munkakörébe tartozik, a tisztviselők 45 százalékos létszámemelése inkább bölcs előrelátás, mint a polgárság pénzének könnyelmű elfecsérelése . . .

Most pedig térjünk át a *tanszemélyzetre*, ahol a kommun után történt üldözések és elbocsátások dacára is nagy emelkedés mutatkozik, 5378-ról 6394-re nőtt a tanerők száma, itt az emelkedés 1016 lélek, 15 százalék.

A kommun után elbocsátott és B-listára helyezett tanerők számát ez az 1016 emlékezés messzire

tuhaladja a 1923 végén már készült a B-lista, amely a 6394 főből álló tanszemélyzetet csökkentette. Így tehát egyizben pártpolitikai okokból feleslegesen alkalmaztak új tanerőket, kétszer pedig sokmillió aranykoronába került az elbocsátottak végkielégítése és nyugdíjazása: így gazdálkodott vagyonunk romjaival a Keresztény Községi Párt.

Ennyi pazarlás után találtunk egy tételt, ahol egészen a zsugoriságig takarékoskodott a város pénzével az uralmon levő párt: a köznevelési intézetek tisztviselőinek létszámát negyvennégygyel csökkentette, 632-ről 588-ra.

Szembeötlök ez a köztisztviselési szolgáltnál is, amelyben a jó utak karbantartását és a csatornák tisztogatását az 1919 december 31-iki létszámmal, 1361 alkalmazottal szemben 1923 december 31-én 1031 alkalmazottal végeztette a tanács. A B-lista nélküli létszámcsökkenés itt 330, az 1919. év végi létszám 24 százaléka. Ugy látszik, Wolffék a köztisztviselési kérdéseinek intézésénél nem gondoltak a párturalom állandóságára, sőt számoltak a politikai elmúlással is és a most következő új uralomra bízták a sok szennyes csatorna kitisztítását és a sok régi jó ut helyrehozását.

Különös adatok tárnak fel a *fuvartelep* ismeretlen tételeiről. Az alkalmazottak létszáma három év alatt 671-ről 802-re emelkedett s ez az emelkedés 16 százalék. Hogy ezt a felelősségrevonás idején miképp fogja megokolni, arra annál kíváncsiabbak lehetünk, mert a törvényhatósági bizottság hároméves uralma alatt, nem csak személy-, hanem teherautóparkunkat is hatalmasan kifejlesztettük és az autók számának növekedésével üzemszerűleg együtt jár a személyzeti létszám csökkentése. Most 750 fő van a fuvartelepen 802 alkalmazottal s bizonyítani tudjuk, hogy a fuvartelep lovai az istállóban állanak, közben pedig a főváros idegen fuvarosokkal dolgoztat.

A *kórházi személyzet* 1919—1923 végéig 1575-ről 2680-ra emelkedett. Az emelkedés lélek-

számban 1105, százalékban 41. Ugyanekkor sok kórházat bezártak és az Új Szent János-kórház elkészült tüdőosztályát nem nyitották meg.

Csökkenet a *bakteriológiai intézet* létszáma 311-ről 282-re, a *Széchenyi-fürdő* 334-ről 252-re, apadás van a *ferőtlenítő intézet* és a *tüdőbeteg-gondozónál* is, megdőbentő az emelkedés a *Községi Élelmiszerüzemnél* (1919: 478 lélek — 1923: 693) s főleg a *marha- és sertésközvágóhidnál*, ahol 1919 végén 273 és 1923 december 31-én 503 alkalmazott dolgozott.

A Községi Élelmiszerüzemnél az emelkedés 33 százalék, a marha- és sertésközvágóhid személyzeténél 45 százalék. Ez a két szám, főleg az utóbbi, annál súlyosabb, mert a közvágóhidon ke-

veshedett az utóbbi években a forgalom s a személyzeti kiadások csökkentése érdekében állandóan milliárdokat fektettek be, melyeket a tiszta jövedelemből fedeztek.

A *vásárcsarnokok* alkalmazottainál az emelkedés 79 lélek, fele az 1919-iki létszámnak, mely 158 volt és 1923 végén már 237.

Kiderült, hogy a fővárosnak van egy *konyhakertgazdasága*, itt 1919-ben 30 ember dolgozott, 1923 december végén pedig 99, tehát háromszorosánál több, anélkül, hogy a termelés nagyobb lett volna.

Egyenesen ijesztő az emelkedés a *tűzelőszertárban*, ahol 1919-ben 110 és 1923 végén 281 munkás dolgozott. Az emelkedés itt 155.4 százalék, ami annál érthetlenebb, mert hiszen a szénkereskedők mindig közüzemhez tartoztak a náluk vásárolt anyagot elszállítani.

Ezzel azonban még nem merültek ki a Wolff-uralom gazdálkodásáról tanuskodó számadatok. Megállapítódott, hogy a gazdasági üzemek száma 1919 végén 490 volt. Az 1923. év végén már 919 gazdasági üzeme van a fővárosnak, van erdőgazdasága, mezőgazdasága, szőlő- és gyümölcsstelepe, amikről a polgárság semmit se tudott és vannak cipőüzemei és cipőalüzemei, amelyekről csak egyesek tudtak, de azok azután alaposan voltak értesülve. Az ismert hirdetővállalaton, a Műszerüzemen, a Tattersallon kívül van például egy kátrányozó és bitumenező vállalat. S akkor még nem szóltunk a nagy közüzemekről, a *vízművekről*, amelyeknél 1919—1923-ig 456-ról 913-ra emelkedett a tisztviselők és munkások száma, de ugyanekkor még mindig fennállottak a vízkorlátozások. A *gázműveknél* a szerencséskezű és szakavatott vezetés 2114-ről 1755-re csökkentette az alkalmazottak létszámát, míg az *elektromos* műveknél emelkedés történt, 1563-ról 2256-ra.

A tanács vezetése alatt levő üzemek alkalmazott-létszáma három év alatt 21051-ről 25813-ra növekedett. A lélekszámemelkedés 4762, százalékban 18. S ekkor még nem is szóltunk a főváros ismeretlen gazdasági bérletéről, mely Üllő mellett van és 2300 holdra terjed, s nem említettük például a főváros faárugyárát.

Három évi uralma alatt a Keresztény Községi Párt a fővárosi kishivatalnokok létszámát 40.000-re emelte s ha átlagban minden fővárosi alkalmazottnál két családtagot számítunk, ez százezer lélek s így a kilencszázezer főnyi budapesti polgárságnak sajátmagán kívül százezer embert kell eltartania. Nyolc budapesti polgárra egy városi tisztviselő, alkalmazott vagy annak családtagja jut, ha tehát nyolc pesti ember együtt van és dolgozik a nehéz megélhetésért, ott van egy kilencedik, akiről szintén kell gondoskodnia.

Az 1910-ak évben mindenféle címen tízezer alkalmazottja volt a fővárosnak. Ugyanily számítás mellett az eltartandók száma harmincezer volt. Akkor huszonnégy, ma nyolc polgárra esik egy ember létszükségletének biztosítása. Ezt köszönjük a Keresztény Községi Pártnak.

Fehéri Armand.